

जपानी गुंतवणूक आणि सांस्कृतिक
देवाणघेवाण सुलभ करण्यासाठी विशेष कक्षाची
स्थापना करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: जेएससी-२०२३/प्र.क्र.३७५/उद्योग-८
मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई
तारीख: २९ फेब्रुवारी २०२४.

प्रस्तावना -

महाराष्ट्र आणि जपानमध्ये ऐतिहासिकदृष्ट्या मजबूत द्विपक्षीय संबंध आहेत. आकर्षक धोरणे, परिपक्व पायाभूत सुविधा आणि कुशल मनुष्यबळासह महाराष्ट्र हे भारतातील सर्वात मोठे आणि गुंतवणुकीच्या दृष्टीने महत्वाचे राज्य आहे. महाराष्ट्रात ७८० पेक्षा जास्त जपानी व्यावसायिक आस्थापना कार्यरत असून त्या भारतीय राज्यांमध्ये सर्वाधिक आहेत. जपान एक्सटर्नल ट्रेड ऑर्गनायझेशन (JETRO) सारख्या जपानी एजन्सी आणि जपान इंटरनॅशनल कोऑपरेशन एजन्सी (JICA) सारख्या निधी संस्थांनी अनेक प्रतिष्ठित प्रकल्पांसाठी महाराष्ट्र शासनासोबत भागीदारी केली आहे. त्यामध्ये डेडिकेटेड फ्रेट कॉरिडॉर प्रकल्प टप्पा-II, मुंबई ट्रान्स हार्बर लिंक प्रकल्प, मुंबई-अहमदाबाद हायस्पीड रेल्वेसाठी प्रशिक्षण संस्थेच्या उभारणीचा प्रकल्प, मुंबई मेट्रो लेन-३, मुंबई अहमदाबाद स्पीड रेल आणि नागपूर आणि पुण्यातील प्रदूषण नियंत्रण कमी करणे या सारखे JICA द्वारे अर्थसहाय्यित महाराष्ट्रातील प्रकल्प चालू आहेत.

ऑगस्ट २०२३ मध्ये, माननीय उपमुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य, राज्य पाहुणे म्हणून जपानला गेले होते. त्यांच्या भेटीदरम्यान, माननीय उपमुख्यमंत्र्यांनी जपानच्या वाकायामा राज्याच्या माननीय राज्यपालांसोबत एक बैठक घेतली होती, तिथे दोन्ही नेत्यांनी फेब्रुवारी २०२३ मध्ये नूतनीकरण झालेल्या सामंजस्य कराराची (MoU) उद्दिष्टे पुढे नेण्यासाठी पुढील टप्प्यावर चर्चा केली. विशेष जपान सेलची स्थापना नूतनीकरण केलेल्या सामंजस्य करारा अंतर्गत (मेमोरँडम ऑफ अंडरस्टँडिंग) जपान आणि महाराष्ट्र यांच्यातील संबंध मजबूत करण्यासाठी आणि सहकार्य सुलभ करण्याच्या दिशेने टाकलेले एक पाऊल आहे.

शासन निर्णय :-

जपानमधून महाराष्ट्र राज्यात मोठ्या प्रमाणात गुंतवणूक होत असल्याने तसेच भाषा व सांस्कृतिक क्षेत्रात देवाणघेवाण होत असल्याने जपानकडून गुंतवणूक वाढविण्यासाठी व अन्य मार्गांनी द्विपक्षीय संबंध दृढ करण्यासाठी विशेष कक्ष स्थापन करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. त्याअनुषंगाने जपानी गुंतवणूक आणि सांस्कृतिक देवाणघेवाण सुलभ करण्यासाठी खालीलप्रमाणे एका विशेष कक्षाची स्थापना करण्यात येत आहे :-

- १) विशेष कक्ष कार्यालयाचे ठिकाण : सदर विशेष कक्ष हा मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ यांचे नियंत्रणाखाली समृद्धी व्हेचर पार्क, MIDC, अंधेरी (पूर्व), मुंबई या ठिकाणी कार्यरत असेल.
- २) संघटनात्मक रचना: विशेष कक्षाची संघटनात्मक रचना खालीलप्रमाणे असेल.
 १. नियामक मंडळ
 २. सल्लागार समिती
 ३. अंमलबजावणी यंत्रणा
 ४. सहाय्यकारी नोडल सपोर्ट युनिट

२.१) नियामक मंडळात खालील सदस्य असतील:

१. अतिरिक्त मुख्य सचिव/प्रधान सचिव (उद्योग) & अध्यक्ष
२. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ & सदस्य सचिव.
३. विकास आयुक्त (उद्योग), उद्योग संचालनालय, मुंबई & सदस्य
४. प्रधान सचिव (उद्योग) यांनी नामनिर्देशित केलेले इतर कोणतेही अधिकारी/व्यक्ती - निमंत्रित सदस्य

२.२) सल्लागार समिती:- ही समिती नियामक मंडळाच्या अध्यक्षांच्या पूर्वपरवानगीने महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाद्वारे स्थापन केली जाईल आणि समितीमध्ये खालील संस्थांमधील प्रतिनिधींचा समावेश असेल:

- १) भारतीय दूतावास/जपानमधील वाणिज्य दूतावास
- २) जपानचे वाणिज्य दूतावास, मुंबई, JETRO, JICA आणि नियामक मंडळाने निवडलेल्या इतर कोणत्याही संस्था
- ३) इंडो-जॅपनीज इंडस्ट्री असोसिएशन
- ४) वाकायामा सरकार
- ५) नियामक मंडळाने निवडलेली इतर कोणतीही व्यक्ती.
- ६) बाह्य अव्यावसायिक नियुक्त्या :- ज्या ज्या वेळी नियामक मंडळाकडून मागणी करण्यात येईल त्यानुसार तज्ञांकडून सल्ला व सूचना प्राप्त करून घेण्यासाठी खालील बाह्य अव्यावसायिक व्यक्तींना महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळामार्फत आवश्यकतेनुसार आमंत्रित केले जाईल. त्यामध्ये जपानमध्ये कार्यरत/राहणारे भारतीय/महाराष्ट्रीय वंशाचे उद्योग, भारतात/महाराष्ट्रात कार्यरत/राहणारे जपानी वंशाचे उद्योग प्रतिनिधी, सुनिश्चित केलेल्या विद्यापीठे/संस्थांचे सांस्कृतिक प्रतिनिधी, नियामक मंडळाने सुनिश्चित केलेले असे इतर प्रतिनिधी यांचा समावेश असेल.

२.३) अंमलबजावणी यंत्रणा :- महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ नियामक मंडळाचे अध्यक्ष यांच्या पूर्व परवानगीने अंमलबजावणी यंत्रणेचे गठन करेल आणि त्यांच्यामध्ये खालीलप्रमाणे ३ पूर्णवेळ व्यक्तींची खाजगी क्षेत्रातून नियुक्ती केली जाईल. -

- **टीम लीड** - अशी व्यक्ती ज्याला जपान आणि भारत या दोन्ही ठिकाणी काम करण्याचा अनुभव आहे, विशेषत: JETRO/JICA सारख्या एजन्सीसोबत किंवा जपानी बहुराष्ट्रीय कंपनी सोबत काम करण्याचा अनुभव.
- **सपोर्ट टीम** - जपानी भाषेचे व्यावसायिक ज्ञान आणि जपानमध्ये राहण्याचा/काम करण्याचा अनुभव असलेले २ व्यक्ती.

प्रस्तावित विशेष कक्षामध्ये महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाच्या जपान कंट्री डेस्क उपक्रमांतर्गत कंत्राटी तत्त्वावर नियुक्त केलेल्या तीन प्रकल्प व्यवस्थापन युनिट (PMU) सदस्यांचा समावेश असेल. विशेष कक्षाच्या तीन पीएमयू सदस्यांना महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाच्या मार्केटिंग फेलोशिप किंवा मार्केटिंग मॅनेजर कॉन्ट्रॅक्ट अंतर्गत नियुक्त केले जाईल.

२.४) सहाय्यकारी नोडल सपोर्ट युनिट:- अंमलबजावणी यंत्रणेच्या सहाय्यासाठी विविध-विभागातील अधिकाऱ्यांबरोबर समन्वय करण्यासाठी त्या त्या विभागातील सह / उप सचिव दर्जाच्या नोडल अधिकाऱ्यांची निवड करून उद्योग विभागातील सह / उप सचिव (उद्योग) दर्जाच्या नोडल अधिकाऱ्याच्या नेतृत्वाखाली सहाय्यकारी नोडल सपोर्ट युनिटची स्थापना करण्यात येईल.

३. विशेष कक्षाची कार्यपद्धती व कामाची व्याप्ती :-

या विशेष कक्षाच्या प्रमुख जबाबदाऱ्या आणि कामे खालीलप्रमाणे असतील :-

- i. जपान या देशातून महाराष्ट्रात राज्यात येणारी गुंतवणूक सुनिश्चित करून, सदर गुंतवणूकीकरीता लीड जनरेशनपासून आफ्टरकेअरपर्यंतचे संपूर्ण गुंतवणूकीचे चक्र कार्यरत होईल यासाठी सहाय्यभूत ठरणे.
 - ii. जपानी एजन्सी आणि JICA, JETRO सारख्या इंडो-जपानी संस्था आणि इतर अशा संस्था/संघटना यांच्याशी संपर्क साधण्यासाठी महाराष्ट्र सरकारच्या विविध विभागांना मदत करणे.
 - iii. जपानी एजन्सी किंवा जपानी सरकार यांच्या सहकार्याने किंवा समर्थनाद्वारे/वित्तपुरवठा केलेल्या प्रकल्पांबाबत पर्यटन, सांस्कृतिक, कौशल्य विकास, उद्योग, ऊर्जा, नगर विकास इत्यादी संबंधित विभागांकडून डेटा एकत्रित करणे.
 - iv. कौशल्य विकास कार्यक्रम, जपानी भाषा शिकणे, सांस्कृतिक आणि शैक्षणिक संबंध वाढवण्यासाठी संबंधित भागधारकांशी दुवा साधणे.
 - v. पोहोच आणि भागीदारी: विशेष कक्षाद्वारे जपानी कंपन्या, संशोधन संस्था आणि व्यापार/गुंतवणूक प्रमोशन एजन्सींसोबत संबंधित इकोसिस्टमसह भागीदारी वाढवण्यासाठी सक्रिय पोहोच कार्यक्रम राबविणे.
४. विशेष सेलच्या कामकाजाचे परीक्षण आणि पुनरावलोकन करण्यासाठी नियामक मंडळ दर ३ महिन्यांतून एकदा बैठक आयोजित करेल.
५. अंमलबजावणी यंत्रणा वेळोवेळी सल्लागार समितीच्या सदस्यांशी आणि बाह्य अव्यावसायिक नियुक्त्या सदस्यांशी संलग्न असेल आणि कार्य योजना व त्यासाठी आवश्यक निधीचा प्रस्ताव नियामक मंडळाच्या मंजूरीसाठी सादर करेल.
६. अंमलबजावणी यंत्रणा महाराष्ट्र राज्याचे प्रतिनिधित्व करेल आणि जपान किंवा जपानी कंपन्यांकडून सहयोग/गुंतवणूकीशी संबंधित कोणत्याही विषयाशी प्रथम स्तरावरील सर्व संवाद साधेल आणि नियामक मंडळाच्या सदस्य सचिवांना पाठवेल तसेच सहयोगासाठी शिफारस करेल.
७. वरीलप्रमाणे कार्यवाही करताना, विकास आयुक्त (उद्योग), उद्योग संचालनालय, मुंबई आणि मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ, मुंबई हे सर्व संबंधित कार्यालयांकडून/सर्व संबंधितांकडून माहिती मिळविण्यासाठी, ती अद्ययावत ठेवण्यासाठी आणि तात्काळ कार्यवाही करण्यासाठी जबाबदार असतील. महाराष्ट्र उद्योग, व्यापार व गुंतवणूक सुविधा कक्षा मार्फत (MAITRI), ज्या स्तरावर अडचणी आहेत त्यांचे निराकरण करण्यात येईल.

सदर शासन निर्णय हा महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक क्र. २०२४०२२९१६०२२२०७१० असा आहे. हा शासन निर्णय डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(डॉ.श्रीकांत ल.पुलकुंडवार)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत :-

१. मा.मुख्यमंत्र्यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
२. मा.उप मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३. मा.मंत्री (उद्योग), मंत्रालय, मुंबई यांचे खाजगी सचिव.

४. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई.
५. अपर मुख्य सचिव (ऊर्जा), उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग , मंत्रालय, मुंबई.
६. प्रधान सचिव (नवि-१), नगरविकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
७. प्रधान सचिव (पर्यटन), पर्यटन आणि सांस्कृतिक कार्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
८. प्रधान सचिव (उद्योग), उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
९. प्रधान सचिव (कामगार), उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग , मंत्रालय, मुंबई.
१०. प्रधान सचिव (पर्यावरण), पर्यावरण आणि हवामान बदल विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
११. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ, अंधेरी (पूर्व), मुंबई.
१२. विकास आयुक्त (उद्योग), उद्योग संचालनालय, मुंबई.
१३. महाव्यवस्थापक (पणन), महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ, अंधेरी (पूर्व), मुंबई.
१४. सह सचिव/उप सचिव (उद्योग-१४/उद्योग-८), उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग , मंत्रालय, मुंबई.
१५. निवडनस्ती (उद्योग-८), उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग , मंत्रालय, मुंबई.

**Formation of a Special Cell to
facilitate Japanese Investments
and Cultural Exchanges**

**Government of Maharashtra
Industries, Energy, Labour and Mining Department
Government Resolution No.: JSC-2023/C.R.375/Industries-8
Madame Cama Road, Hutatma Rajguru Chowk,
Mantralaya, Mumbai
Date: 29th February, 2024.**

Introduction -

Maharashtra and Japan have historically strong bilateral ties. Maharashtra is the biggest and the most attractive investment destination in India with robust policies, mature infrastructure, and skilled manpower. There are over 780 Japanese business establishments in Maharashtra, highest amongst all Indian states. Japanese agencies like Japan External Trade Organization (JETRO) and funding institutions like Japan International Cooperation Agency (JICA) have partnered with Government of Maharashtra for several prestigious projects. Dedicated Freight Corridor Project Phase-II, Mumbai Trans Harbor Link Project, Project for the Construction of Training Institute for Mumbai-Ahmedabad High Speed Rail, Mumbai Metro Lane-3, Mumbai Ahmedabad Speed rail and projects for pollution control abatement in Nagpur and Pune are some of the ongoing projects funded by JICA in Maharashtra.

In August 2023, Honorable Deputy Chief Minister, Government of Maharashtra, visited Japan as a state guest. During his visit, Honorable Deputy Chief Minister held a meeting with Honorable Governor of Wakayama where both the leaders discussed next step to take forward the goals of the Memorandum of Understanding (MoU) which was renewed in February 2023. The formation of a Special Japan Cell is a step towards strengthening ties and facilitating cooperation between Japan and Maharashtra under the renewed Memorandum of Understanding (Memorandum of Understanding).

Government Resolution:

As there is a large amount of investment in the state of Maharashtra from Japan as well as exchange in language and cultural fields, the issue of setting up a separate chamber was under consideration to increase the investment and other ways of relations from Japan. A Special Cell to facilitate Japanese Investments and Cultural Exchanges is being established as follows:

1. Office of the Special Cell: Special Cell will be commissioned at Samrudhhi Venture Park, MIDC, Andheri (East), Mumbai and will be headed by CEO, Maharashtra Industrial Development Corporation.

2. Organizational Structure:

Organizational Structure of the Special Cell will be as follows:

- 1) Governing Board
- 2) Advisory Committee
- 3) Execution Team
- 4) Facilitating Nodal Support Unit

1) The Governing Board will have following members:

- 1) Additional Chief Secretary / Principal Secretary (Industries) - **Chairman**
- 2) Chief Executive Officer, Maharashtra Industrial Development Corporation – **Member Secretary.**

- 3) Development Commissioner (Industries) - **Member**
 - 4) Any other officer/individual as nominated by the Principal Secretary (Industries) - **Invitee Member**
- 2) **The advisory Committee** will be constituted by Maharashtra Industrial Development Corporation with prior approval of Chairman of the Governing Board and the committee will have representatives nominated from:
- 1) Indian Embassy/Consulates in Japan
 - 2) Consulate of Japan, Mumbai, JETRO, JICA and any other such agencies identified by the Governing Board
 - 3) Indo-Japanese Industry Association(s)
 - 4) Government of Wakayama
 - 5) Any other individual identified by the Governing Board
 - 6) External Non- Commercial Invitees : - External non-commercial invitees will be invited by the Maharashtra Industrial Development Corporation as and when needed by Governing Board for their expert comments and suggestions. This includes Industry representatives of Indian/Maharashtrian origin operating/living in Japan, Industry representatives of Japanese origin operating/living in India/Maharashtra, Cultural Representatives from identified universities/institutions and other such representatives as identified by the Governing Board.

3) **Execution Team** will be constituted by Maharashtra Industrial Development Corporation headed by Chief Executive Officer, MIDC with prior approval of Chairman of the Governing Board and will have 3 Full time appointees to be hired from private sector –

- **Team Lead** – a person with an experience of working in both Japan and India, ideally with an experience of working with an agency such as JETRO/JICA or with a Japanese MNC.
- **Support Team** – 2 support individuals with working knowledge of Japanese language and experience of living/working in Japan.

For assistance to the execution team three Project Management Unit members (PMU) will be provided by MIDC. They will be hired on a contractual basis under the Japan country Desk initiative of Maharashtra Industrial Development Corporation under the marketing Fellowship or Marketing Manager contract of Maharashtra Industrial Development Corporation.

4) **Facilitating Nodal Support Unit:**

Nodal officers in the rank of Joint/Deputy Secretary to be appointed in all the relevant departments such as Energy, Urban Development, Tourism, Environment, Revenue etc. , headed by a Facilitator Nodal Officer of the rank of Joint/Deputy Secretary (Industries) in the Industries Department to support multi-departmental coordination for the Execution Team.

4. **Operations and Scope of Work:**

The key roles and responsibilities of this Special Cell may be as follows:

- i) Identifying and facilitate Japanese investments in Maharashtra, capturing the entire investment lifecycle from lead generation to aftercare.
- ii) Support various departments of Government of Maharashtra for liaising with Japanese agencies and Indo-Japanese organizations like JICA, JETRO and any other such organizations/associations.
- iii) Collate data from relevant departments such as tourism, cultural, skill development, industry,

energy, Urban Development etc. regarding projects in collaboration with or supported/financed by Japanese agencies or the Japanese Government.

- iv) Engage with relevant stakeholders to enhance skill development programs, learning of Japanese language, cultural and educational ties.
- v) Outreach and Partnerships: The Special Cell will carry out active outreach programs with Japanese companies, research institutions and trade/investment promotion agencies to foster partnerships with the relevant ecosystem.

5. The Governing Board shall be conducting a meeting once in every 3 months to monitor and review the functioning of the Special Cell.

6. The execution team will, from time to time engage with the members of the Advisory Committee and the External Non-Commercial appointees and submit a work plan, along with any funding requirements to the Governing Board for their approval.

7. The execution team will represent the state of Maharashtra and conduct all first level interactions with any subject matter related to collaboration/investments from Japan or Japanese companies and recommend initiatives/collaborations to the Member Secretary of the Governing Board.

8. While proceeding as above, Development Commissioner (Industries) and Chief Executive Officer, Maharashtra Industrial Development Corporation, Mumbai are responsible for the effort to obtain information from all concerned offices/all concerned, keeping it up-to-date and taking immediate action through Maharashtra Industry, Trade & Investment Facilitation Cell (MAITRI), at the level where there are difficulties.

This Government resolution of Maharashtra Government is available at the website www.maharashtra.gov.in. Reference no. for this is 202402291602220710. This order has been signed digitally.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra.

(Dr. Shrikant L. Pulkundwar)
Deputy Secretary, Government of Maharashtra

Copy forwarded to:

- 1) Additional Chief Secretary to Chief Minister, Mantralaya, Mumbai.
- 2) Principal Secretary to the Deputy Chief Minister, Mantralaya, Mumbai.
- 3) Private Secretary to Minister (Industries), Mantralaya, Mumbai.
- 4) Chief Secretary, State of Maharashtra, Mantralaya, Mumbai.
- 5) Additional Chief Secretary (Energy), Department of Industries, Energy, Labour & Mining, Mantralaya, Mumbai.
- 6) Principal Secretary (Urban Development-1), Department of Urban Development, Mantralaya, Mumbai.
- 7) Principal Secretary (Tourism), Department of Tourism and Cultural Affairs, Mantralaya, Mumbai.
- 8) Principal Secretary (Industries), Department of Industries, Energy, Labour & Mining, Mantralaya, Mumbai.

- 9) Principal Secretary (Labour), Department of Industries, Energy, Labour & Mining, Mantralaya, Mumbai.
- 10) Secretary (Environment), Department of Environment and Climate Change, Mantralaya, Mumbai.
- 11) Chief Executive Officer, Maharashtra Industrial Development Corporation, Andheri (East), Mumbai.
- 12) Development Commissioner (Industries), Directorate of Industries, Mumbai.
- 13) General Manager (Marketing), Maharashtra Industrial Development Corporation, Andheri (East), Mumbai.
- 14) Joint Secretary/Deputy Secretary (Industry-14/Industry-8), Department of Industries, Energy, Labour & Mining, Mantralaya, Mumbai.
- 15) Select File (Industries-8), Department of Industries, Energy, Labour & Mining, Mantralaya, Mumbai.